

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет романської філології і перекладу
Кафедра іспанської і новогрецької філології та перекладу

Допущено до захисту

«___» _____ року

Завідувач кафедри

_____ *Олена ЗАЛЕСНОВА*

КУРСОВА РОБОТА

з перекладознавства на тему:

«Лінгвістичні трансформації при перекладі стародавніх іспанських казок та легенд»

Студент(а)/(ки) групи **Млі 01-20**

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.051 Романські мови і літератури
(переклад включно), перша – іспанська

Освітня програма Іспанська мова і література, друга
іноземна мова, переклад

Листушенко Вікторії Вікторівни

(ПІБ)

Науковий керівник:

Наталія Віталіївна Бохун

доцент кафедри іспанської та новогрецької філології
та перекладу

(науковий ступінь, вчене звання, ПІБ).

Чотирибальна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Члени комісії:

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Київ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ 1 КАЗКА ТА ЛЕГЕНДА ЯК ОБ'ЄКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	4
1.1 Визначення та жанрова своєрідність казок та легенд	4
1.2 Лінгвістичні особливості іспанських казок та легенд	10
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕКЛАДУ ІСПАНСЬКИХ КАЗОК ТА ЛЕГЕНД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	16
2.1 Теоретичні засади перекладу казок	16
2.2 Мовностилістичний аналіз перекладу казки «Tres deseos»	23
ВИСНОВКИ	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	Error! Bookmark not defined.

ВСТУП

Актуальність теми даного дослідження визначається великим інтересом людей до казок в усі часи. Казка знайома кожній людині з самого дитинства. Казки - важлива складова частина культури народу, в ній відображаються звичаї, традиції, життєва мудрість, народні знання, гордість за своє минуле кожного народу.

Казки, будучи невід'ємною частиною людської свідомості, безпосереднім чином впливають на формування національної самосвідомості. Вони завжди оточені дивним ореолом містицизму, який приховує мотиви, душевний стан героїв, їх прагнення до щастя, краси і правди. Одвічну мрію людства, яку люди не можуть втілити в життя: зупинити час, утримати світанок, знайти вічну молодість і перемогти неминучу смерть, вони висловлюють у вигляді казок. Крім містичного, чарівні казки мають важливе практичне застосування: вони готують підростаюче покоління до справжнього життя, закладають основні сценарії, знайомлять з найбільш важливими культурними цінностями.

Казка завжди перебувала в центрі уваги лінгвістів і літературознавців як складний і багатогранний об'єкт дослідження.

В. Я. Пропп одним з перших вказав на невичерпність казки як предмета дослідження: «Область казки величезна, для її дослідження потрібна робота декількох поколінь учених. Вивчення казки - не стільки приватна дисципліна, скільки самостійна наука енциклопедичного характеру» [7]. В даний час багато досліджень проведено в області вивчення жанру чарівної казки, її генезису, історії, поетики, стилістичних і мовних особливостей і т.д. З усіх фольклорних жанрів казка найбільш організована за структурою і підпорядковується певним специфічними законами.

Мета даного дослідження полягає в проведенні мовностилістичних особливостей тексту іспанської казки.

Об'єктом дослідження виступає текст іспанської казки.

Предметом дослідження є мовностилістичні і структурні особливості казкового тексту.

Завдання:

1. Проаналізувати наукову літературу проблеми дослідження.
2. Дати визначення і виявити жанрову своєрідність казок.
3. Визначити особливості іспанської казки.
4. Розкрити теоретичні аспекти аналізу тексту.
5. Провести мовностилістичний аналіз іспанської казки.

Були застосовані такі методи дослідження:

- метод аналізу наукової та методичної літератури;
- метод лінгвістичного спостереження та опису,
- інтерпретативний метод,
- метод моделювання.

Практична значимість полягає в можливості використання отриманих результатів для проведення лекцій, семінарів по лексикології, стилістиці, іспанській літературі, інтерпретація тексту, а також по дисципліни «Методика навчання і виховання (профіль «іноземна мова»).

Структура роботи. Робота складається з вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, що включає 16 найменувань.

Загальний обсяг роботи – 30 друкованих аркуша.

РОЗДІЛ 1 КАЗКА ТА ЛЕГЕНДА ЯК ОБ'ЄКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 Визначення та жанрова своєрідність казок та легенд

Як відомо, у XIX ст., а точніше, у його середині, під впливом наукових відкриттів актуалізуються питання, пов'язані з природою та функціональністю суспільства. Методологічні принципи, сформовані з урахуванням природознавства, отримали своє застосування й у гуманітарних науках. Деякі явища культури набули кардинально нового трактування у працях етнографів, культурологів, антропологів, філософів та соціологів. Сьогодні ми, як і раніше, потребуємо ретельного вивчення соціальної системи, оскільки її структура ускладнюється і все більше насичується та перенасичується соціальними відносинами. Окрім іншого, відбувається спотворення ціннісних орієнтирів, які виступають найважливішою соціальною нормою та основним регулятором міжособистісних відносин.

Існує безліч способів трансляції системи цінностей, які, своєю чергою, впливають на соціалізацію особистості. Одним із них, безумовно, виступає казка як скарбниця моралі всього людства. Понад те, казка часто-густо постає як найбільш доступна і очевидна форма відображення соціальних цінностей.

У нашій країні споконвіку до казки ставилися як до способу передачі накопиченого життєвого досвіду, а й як частини культури етносу. Цінність казки для нас полягає і в тому, що вона дає міцну основу світогляду людини, акцентуючи увагу на моральних цінностях. В умовах глобалізації важливо зберегти свої традиції та знати їх важливе значення не тільки у вихованні конкретної людини, а й цілого суспільства.

Слід зазначити, що у основі багатьох казкових сюжетів – опис архетипових, трансцендентальних цінностей, складових основ життя. Однак у сучасної людини з її інтересом до високих технологій та гонкою за технічними

та інформаційними винаходами немає міцних моральних підвалин, межі моралі стираються, а правила поведінки стають нестійкими та є предметом маніпуляцій.

«Функціоналізм завів би нас у трясовину співвіднесення та протиставлення об'єктів, якби не виділяв відокремлені одиниці, або елементи, що містять у собі природні межі координації та кореляції. Я вважаю, що такі природні одиниці існують і що вони повинні лягти в основу серйозного аналізу культури» [4, с. 20]. Тобто будь-який прояв культури є задоволення будь-якої потреби, його не можна сприймати як цілісне явище, не враховуючи конкретних обставин, що зумовили виникнення різних досягнень у сфері духовної та матеріальної культур.

Формування міждисциплінарного дослідження казки, застосування специфічних методів порівняльної міфології, структуралізму тощо. – об'єднало у собі різні завдання, що дозволило знайти у ній безліч функціональних властивостей. Мабуть, найголовнішим із них виступає соціалізуючий аспект казки. Як відомо, первинними інститутами соціалізації виступають малі неформальні групи, передусім сім'я. Залучення індивіда до соціальних цінностей та трансляція накопиченого досвіду відбувається за допомогою різних засобів, доступних для сприйняття.

Казка, на відміну міфу, містить чітке і зрозуміле розмежування категорій моралі. В основі будь-якого сюжету завжди лежить ідея справедливості, правди, перемоги добра над злом. Ці категорії є як джерелами моралі, а й права. Досвід героїв казки повинен мати повчальний характер, якщо казка нічого не вчить - отже, вона не виправдовує свого головного призначення. Наприклад, підступність і обман обов'язково будуть розкриті і покарані, бідний може стати багатим або знайти те, що набагато цінніше за багатство, тоді як багатий отримує життєвий урок і відплату за свої вчинки.

Слід зазначити досить близьку сюжетну лінію всіх казок та асоціацій, незалежно від їхнього походження. Дослідники пояснювали це з погляду

різноманітних методологічних та концептуальних підходів. Психологіки, наприклад, вбачали у цьому прояв архетипів та архетипічного сенсу, колективного несвідомого, закономірності розвитку свідомості суспільства, що зумовлюють подібний соціальний досвід. На думку Стюарта, «казкові персонажі, що виражають різні архетипи, наприклад, такі як егер (герой), сенекс (мудрий старець), трикстер (шахрай), багатозначна тварина, і є типові персонажі казок, міфів, мистецтва, літератури, релігії в всьому світі. Універсальні випадки в житті, такі як смерть, розлука, народження, шлюб, материнство дозволяють архетипам групуватися навколо них. Дані універсальні випадки у житті є і сюжетах всіх казок» [9, с. 112]. Саме тому казка, незалежно від місця її походження, зрозуміла всім.

Існують також інші підходи, які відкривають у казці раціональні підстави, логіку, спростовуючи виняткову її ірраціональність. Соціалізуюча функція казки впливає формування світогляду. Повчальний характер даного фольклорного жанру впливає формування певної системи цінностей, через призму якої ми сприймаємо усе, що оточує нас. Крім того, асоціації з казковими героями є постійними супутниками у повсякденному житті, часто з ними пов'язані риси характеру чи поведінки людей.

Окрім згаданих підходів, існують й інші концепції, які розкривають раціональні основи та логічну структуру казки, спростовуючи думку про її виключно ірраціональну природу. Ці теорії наголошують на важливості казки як інструменту соціалізації, що має значний вплив на формування світогляду людини.

Повчальний характер казки, як одного з ключових жанрів фольклору, сприяє формуванню ціннісної системи, крізь призму якої ми сприймаємо та інтерпретуємо навколишній світ. Казкові сюжети та персонажі часто слугують моделями поведінки, демонструючи важливі життєві уроки, такі як перемога добра над злом, важливість співчуття, справедливості та наполегливості.

Більше того, асоціації з казковими героями стають невід'ємною частиною нашого повсякденного життя. Ми часто порівнюємо реальних людей з персонажами казок, приписуючи їм певні риси характеру або поведінкові особливості. Наприклад, ми можемо назвати когось "сміливим, як лицар" або "хитрим, як лисиця". Ці асоціації свідчать про глибоке проникнення казкових образів у нашу свідомість та їх здатність формувати наше сприйняття реальності.

Казки також відіграють важливу роль у розвитку емоційного інтелекту та емпатії. Через ототожнення себе з казковими героями діти вчаться розуміти та виражати власні емоції, а також співпереживати іншим. Це сприяє формуванню здорових міжособистісних стосунків та розвитку соціальних навичок.

Таким чином, казка - це не лише витвір фантазії, але й потужний інструмент соціалізації та формування особистості. Вона поєднує в собі раціональні та ірраціональні елементи, створюючи унікальний простір для передачі знань, цінностей та життєвого досвіду від покоління до покоління. Завдяки своїй повчальній природі та здатності впливати на світогляд, казка залишається актуальною та значущою в сучасному світі.

«У казках демонструється своєрідна абсолютизація, максимальна граничність присутніх у казці характеристик: герої мають «чисті», без домішок компромісів і протиріч риси – «небувалу хоробрість», «абсолютну вірність», «виключну доброту», «незмінну підлість»» [2, с. 45]. Така «сплощеність» та обмеженість виділених у персонажах якостей є відображенням глибинного зв'язку між архаїчним індивідом та його предками, його соціальною спільнотою, майже абсолютною інтеграцією особистості та роду. «Спільний предок» має в тотемістичній символіці та ритуалах такі нерозчленовані характеристики, тому в багатьох стародавніх казках можуть бути виявлені уламки «міфу про героя-предка». Особливо частими та характерними виступають жіночі образи – «Баба Яга», «Відьма», «Ведечка»,

«Бабуля-задворенка», які виконують функцію зовнішнього керівництва для героїв чоловічої статі – «істота» або «мудра дружина». Тому центральна керівна роль належить саме жіночому початку.

Мудрість уособлюється в казці зі старою або іншим чином, що втілює формулу «старість – віще знання». Нерідко зустрічається вживання таких слів-символів із чарівних казок, як «видимо-невидимо», «незліченна множина» – незліченна кількість; "диво-юдо" - щось дивне; «за тридев'ять земель», «у тридев'ятому царстві, у тридесятому державі» – асоціація з далекою дорогою у пошуках щастя, де відбито ступінь переваги чудового щастя і тієї чудової країни, до якої вирушає герой.

Особливу роль в розумінні сутності казки грає її пізнавальна функція. Незважаючи на те, що в даному фольклорному жанрі підкреслюється вигаданість і фантастичність сюжету, на чільному місці завжди – урок, який кожен повинен здобути для себе. Як зазначає історик У. Тен, «казка завжди чогось та вчить, казка без уроку – абсурд» [10, с. 87].

Як і будь-який текст, казка включає як прямий, так і переносний зміст. Читач і слухач має трохи попрацювати перед тим, як зрозуміти основну мету авторської думки. Хтось побачить лише сюжет та щасливий кінець, а хтось замислиться та здобуде для себе досвід. Таким чином, казка містить у собі знання, яке надає не тільки соціалізуючу дію на людину. Потенціал полягає в тому, що далеко не всякий сенс чи ідея може бути зрозумілою та сприйнятою як досвід. Не кожне слово може послужити уроком чи початком. Тому текст і слово казки має потенціал, який можна актуалізувати і перетворити на цінний досвід, а можна залишити поза увагою, звернувшись лише до її емпіричного змісту.

Найпростіший приклад, який можна навести – народна казка «Курочка Ряба», яку більшість із нас знає лише в редакційній правці. Курка знесла золоте яйце, яке старі господарі ніяк не могли розбити, і тільки маленькій миші вдалося випадково його впустити і розбити. Яйце розбивається, люди

похилого віку плачуть. А курка говорить про те, що біда можна виправити, наступного разу вона знесе звичайне яйце. Існують різні трактування цієї загальновідомої казки. Зокрема, Л.Г. Мощенська [6, с. 125] і В. Топоров [11, с. 97] представляють яйце як символ світобудови та надають казці космогонічного характеру. Насправді все виявляється набагато простішим. Основна мудрість – все має бути доречним і вчасним.

Різноманітність казки вкотре підтверджують нашу думку про потенціал її смислових значень. У казці далеко не все лежить на поверхні, у цьому полягає певний умисел. Майже всі персонажі казки – метафори та алегорії, що є «шифром» інформації, який попереднє покоління бажає донести нащадкам. Його можна бачити, а можна сприйняти буквально та втратити те, заради чого казка, власне, була створена. Тим більше що більшість дослідників представляють казку як фольклорний жанр, що розвивався у тих певних історичних подій, він містив у собі атавізми магічних ритуалів і культів, безпосередньо пов'язані з релігійними віруваннями. В.Я. Пропп, якого взагалі важко уявити розвиток казкознавства, склав великий список образів, присутніх у казках, яким він дає своєрідне тлумачення. Але, незважаючи на обширний і ретельний аналіз чарівних казок, учений зауважує: «...дається історичне пояснення того явища, яке завжди вважалося важким для пояснення, явища всесвітньої схожості фольклорних сюжетів. Подібність це набагато ширше і глибше, ніж це видається неозброєному оку. Ні теорія міграції, ні теорія єдності людської психіки, що висувається антропологічною школою, не вирішують цієї проблеми. Проблема вирішується історичним вивченням фольклору у його зв'язку з виробництвом матеріального життя... історії» [8, с. 319].

Слова вченого можуть стати своєрідною передумовою майбутнього розвитку вивчення казки. Різноманітність підходів лише підтверджує тезу про складність і багатогранність даного явища людської культури, виразно лише те, що затребуваність їх у суспільстві як не зменшилася, навпаки, потреба у

ньому зростає. Віра в чудеса, особливо в ранньому віці, дозволяє не тільки розвинути уяву та актуалізувати творчий потенціал, вона є умовою формування вільної особистості.

1.2 Лінгвістичні особливості іспанських казок та легенд

Велика кількість іспанських казок зазнала арабського культурного впливу, арабська, у свою чергу, індійська та перська. Чомусь, порівняно з іншими країнами Європи, іспанці пізно стали виявляти інтерес до цього виду творчості.

Національні казки є в культурній спадщині кожної країни, але якщо одні держави мають величезну кількість казок на будь-який смак і колір, то Іспанія не може похвалитися таким надбанням

Історія казок Іспанії:

Невелика кількість іспанських казок може бути обґрунтована універсальністю існуючих казок. Адже придумувати одне й те саме, тільки з різними іменами зовсім немає сенсу, нехай краще за казки буде кілька, але всі вони будуть різними, яскравими і незабутніми.

До 15 століття Іспанії з'явилися перші казки, складені на основі повчальних рукописів. Сам іспанський король на той час переклав більшість із них. Але під кінець століття нізвідки виникає переклад повістей автора Одо, з міста Черітон, пізніше книга носитиме назву «Котячої книги».

Після цього з'являється відомий іспанський письменник казок Хуан де Тімонедра. Він написав цілу збірку не тільки казок, але ще й анекдотів і притч під назвою «Солодкі страви». Збірка на той момент, та й досі, користується величезною популярністю.

Далі інтерес до казок тільки зростає, хоч збірок так само мало. Відомою іспанською письменницею казок стала Сесілія Бель, яка взяла собі псевдонім Фернан Кабальєро. Вона починає збирати народні казки по всій Іспанії і

намагається трохи змінити їх на новий лад. Найвідомішою її збіркою стала «Народні казки для дітей».

Найчастіше казки вчать дітей відрізняти добро і зло, бути справедливими та чесними один з одним та іншим якостям, якими має мати гідна одиниця суспільства.

Починаючи з XIX століття, іспанська казкова традиція набуває нового розквіту. З'являються численні збірки народних казок, які не лише зберігають та популяризують традиційні сюжети, але й адаптують їх до сучасних реалій та смаків читачів. Серед відомих збирачів та упорядників казок можна відзначити Антоніо Мачадо-і-Альвареса, який видав кілька томів андалузьких казок, та Ауреліо Еспіносу, чия колекція "Cuentos populares españoles" ("Іспанські народні казки") стала справжньою скарбницею фольклорної спадщини.

У XX столітті іспанська казкова традиція збагачується новими темами та мотивами, відображаючи суспільні зміни та культурні впливи. Письменники, такі як Антоніо Родрігес Альмодовар та Кармен Мартін Гайте, не лише збирають та адаптують народні казки, але й створюють власні оригінальні твори, що спираються на фольклорні джерела. Їхні казки часто порушують важливі соціальні та моральні питання, пропонуючи нові погляди на традиційні сюжети та образи.

Сучасна іспанська казкова література продовжує розвиватися, поєднуючи традиційні елементи з новаторськими підходами. Письменники експериментують з формою та змістом, створюючи казки, що відображають реалії XXI століття та відповідають на виклики сьогодення. Серед яскравих представників сучасної іспанської казкової літератури можна згадати Ану Марію Матуте, Хав'єра Реврте та Естер Мадрігаль.

Попри порівняно невелику кількість іспанських казок у порівнянні з іншими європейськими традиціями, вони вирізняються своєю самобутністю, глибиною та універсальністю. Іспанські казки не лише відображають

національний характер та культурну спадщину, але й несуть у собі загальнолюдські цінності та мудрість, що робить їх актуальними та зрозумілими для читачів у всьому світі.

У всіх народів однією з найдавніших і розповсюджених форм усного творчості є казки. Казки з'явилися дуже давно, визначити з точністю час їх появи вкрай складно. Ми мало знаємо про справжніх авторів казок. Можливо, ними були прості селяни, які, найчастіше, були героями перших казок.

Казка – це один з основних жанрів фольклору, епічний, в більшості випадків прозовий твір чарівного, пригодницького або побутового характеру з орієнтацією на вимисел. Для неї характерні своєрідність, старина і схильність до втілення ідеалу людського існування. За допомогою чарівної казки у дітей формуються загальнолюдські і моральні цінності. У казках можуть говорити тварини, птиці, риби і комахи, предмети побуту оживають.

І представники живої природи, і домашнє начиння дають поради головному герою, коли він або вона потребують допомоги. Героям казки необхідно подолати складні перешкоди, зустрітися з чарівними силами, випробувати на міцність свої працьовитість, доброту, чуйність, сміливість, терплячість і повагу до старших. Злодій же - завжди підступний, мерзенний, найчастіше, ненавидить всіх і здатний на все. У казках добро завжди перемагає, а зло переможено. Читачів захоплюють чудові картини чарівних перетворень. У всіх народів казки вчать дітей поважати батьків і бути вдячними їм за працю і турботу. У казках позитивний герой - це неодмінно добра і хороша людина, неважливо, чоловік це чи жінка.

Багато відомих учених намагалися відповісти на питання: «Що таке казка?». Одні дослідники вважають, що в давнину люди зашифрували в них свої знання про навколишній світ. Інші думають, що жерці розповідали байки і казки воїнам для додання їм сил. Була третя сторона вчених, які доводять, що казки це інструкція з проведення обряду посвячення у дорослого чоловіка. Похід вночі в ліс і повернення назад позначають смерть і воскресіння на обряді посвяти, а чудовисько (Пег Паулер в Великобританії; Чоловік з мішком в

Латинській Америці; Крапус в Австрії та Баварії і багато інших), що живе в лісі і несе людей в світ далекий нашому, відноситься одночасно до світу живих і мертвих.

Звернення до історії становлення жанру дозволяє сказати, що на ранніх стадіях становлення древньої культури казка і міф зустрічалися нерозділеними і носили спочатку виробничу функцію: мисливець використовував казку для приманювання звіра. Тут мається на увазі, що казка - це жестикуляція і говоріння для приманювання тварини. Пізніше до жестикуляції і говоріння додається міміка і спів. Надалі казка отримує функцію магічного обряду для впливу на душі і всіляких духів. Казки використовувалися як: залучення і розвага лісових духів (у турків, бурят, о. Фіджі, Самоа); заклинання (в Новій Гвінеї, у чукчів); релігійні обряди (у малайців). У слов'ян казка була невід'ємною частиною весільного обряду. Деякі обряди зникли, якісь залишилися, але казки збереглися в історії нашого світу як джерела корисних знань.

Звернення до історії становлення жанру дозволяє сказати, що на ранніх стадіях розвитку давньої культури казка і міф були тісно переплетені і виконували спочатку утилітарну функцію: мисливець використовував казку для приманювання звіра. Тут мається на увазі, що казка - це поєднання жестів і мовлення, спрямованих на залучення тварини. Згодом до жестикуляції і говоріння додаються міміка і спів, надаючи казці нових виразних засобів.

З плином часу казка набуває функції магічного обряду, покликаною впливати на душі та різноманітних духів. Казки використовувалися з різною метою: для залучення і розваги лісових духів (у турків, бурят, на островах Фіджі та Самоа); як заклинання (в Новій Гвінеї, у чукчів); в релігійних обрядах (у малайців). У слов'янських народів казка була невід'ємною частиною весільного обряду, супроводжуючи важливі етапи цієї урочистої події.

Хоча деякі обряди з часом зникли або зазнали трансформацій, казки збереглися в історії людства як невичерпне джерело корисних знань та мудрості. Вони не лише відображають світогляд і вірування наших предків,

але й несуть у собі універсальні цінності та життєві уроки, актуальні для людей різних епох і культур.

Сьогодні казки продовжують відігравати важливу роль у нашому житті, виконуючи нові функції. Вони слугують засобом виховання та освіти, розвивають уяву та креативність, допомагають у соціалізації та формуванні особистості. Казки також є невід'ємною частиною літературної спадщини, надихаючи письменників на створення нових творів та інтерпретацій.

Таким чином, казка пройшла довгий шлях від магічного обряду до жанру, що поєднує в собі розвагу, повчання та естетичну насолоду. Незважаючи на свою давню історію, казки залишаються актуальними і в наш час, відображаючи вічні людські прагнення та цінності, а також адаптуючись до нових реалій та викликів сучасності.

У будь-якого твору існують свої індивідуальні жанрові особливості. Головними особливостями казок пов'язаними з жанром можна назвати:

- 1) індивідуальна мова, якою розповідають казку;
- 2) закільцьована структура (Зачин і кінцівка вбудовують казку в «Ланцюжок» інших. Наприклад: зачин «Жили-були ...», кінцівка «Тут і казочці кінець ... »);
- 3) триразове повторення дій (три залізних палиці, троє залізних чобіт і т.д.);
- 4) деякі деталі сюжету в казці з'єднані особливими формулами «Чи довго коротко ...»;
- 5) у героїв особливі імена (Jack the Giant-Killer).

«Казка - один з видів фольклорної прози, що зустрічається у різних народів і що підрозділяється, в свою чергу, на жанри» [3].

Так як єдиної наукової класифікації досі не існує, дослідники виділяють по-різному жанри або групи казок. Однак різкої межі між окремими видами казки провести неможливо: елементи, притаманні одному виду, можуть проникати в інший; все залежить від переважання якого-небудь одного з елементів над іншими. Серед найбільш часто виділених різними дослідниками

можна назвати наступні: казки про тварин, чарівні, побутові, авантюрні (новелістичні) і надокучливі. В. Я. Пропп ділить казки на чарівні, кумулятивні, про тварин, рослин, неживу природу і предмети, побутові або новелістичні, небилиці, надокучливі казки [3, с. 245]. Д. Б. Прістлі пише, що «виділяються казки про тварин, побутові та чарівні казки, які включають в себе легенди про відьом, велетнів, примар» [2, с. 120].

Казки про тварин - найдавніший твір казкового епосу.

Сюжет цих казок простий. Такі казки зазвичай складаються з одного епізоду.

Тварини стикаються один з одним або людиною і спілкуються. Це анімізм - наділення тварин людськими якостями. Древня людина одушевляла природу, переносила на тварин свої властивості, не бачила відмінностей між ними і собою. Звірі здатні думати, говорити, розумно діяти.

У деяких казках про тварин присутній тотемізм – обожнювання тваринного (в казках давніх слов'ян: «Мужик і ведмідь», «Ведмідь, собака і кішка»).

Побутові казки відображають проблеми сімейного життя. Вони показують різні способи вирішення конфліктів всередині сім'ї та оточуючими людьми (відношення і спілкування персонажів). Такі казки в літературі з'явилися порівняно недавно, в кінці XVII ст. – на початку XVIII ст. Селяни і ремісники передавали свій досвід молодшому поколінню. Вони повчали молодь, і ці повчання, в подальшому, перетворилися в казки, що передаються з покоління в покоління. Характерна прикмета програвання в них буденного життя. В таких казках багато іронії. Характерні такі сюжети, як насмішка над злими, жадібними, багатими і заздрісними. У побутових казках певні типи персонажів, наприклад: солдат - завжди розумний і хоробрий, а служитель церкви боягузливий, жадібний і гріховний.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕКЛАДУ ІСПАНСЬКИХ КАЗОК ТА ЛЕГЕНД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

2.1 Теоретичні засади перекладу казок

Переклад з однієї мови в іншу переслідує вирішення кількох завдань, передусім лінгвістичних. Однак для виконання якісного перекладу повинні бути вирішені й інші: психологічні, соціальні, культурні, літературні та ін. Однак їх можна розділити на дві групи, що стосуються мови оригіналу та мови, на яку здійснюється переклад.

В. Гумбольдт свого часу дуже чітко висловив ставлення лінгвістів до перекладу: «Кожен переклад є мені, безумовно, спробою вирішити нездійсненне завдання. Бо кожен перекладач неминуче повинен розбитись об один із двох підводних каменів, надто точно дотримуючись або свого оригіналу за рахунок смаку та мови свого народу, або своєрідності власного народу за рахунок свого оригіналу». Назвавши переклад «нездійсненим завданням», В. Гумбольдт, безумовно, дещо перебільшив труднощі її вирішення, проте питання співвідношення мов, що беруть участь у цьому процесі, як і раніше, є одним із найскладніших завдань, що стоять перед перекладачем. Я. І. Рецкер у 1950 р. запропонував назвати способи перекладу «закономірними відповідностями» та виділив три типи цих відповідностей: «еквіваленти, аналоги та адекватні заміни» [8, с. 26].

Важливу роль у мовознавстві зіграла стаття Р. Якобсона «Про лінгвістичні аспекти перекладу», де автор вказав на велику теоретичну значущість перекладу для інших галузей мовознавства. Він, у свою чергу, запропонував розрізняти кілька видів перекладу, де відзначив як окремий вид переклад у рамках однієї мови, назвавши його «внутрішньомовний переклад». Крім внутрішньомовного перекладу Р. Якобсон згадав міжмовний переклад та

міжсеміотичний переклад, де перетворюється одна знакова система на іншу [10].

Особливу увагу у семіотичній відмінності двох мов, що беруть участь у перекладі, приділив видатний французький лінгвіст Ж. Мунен у своїй роботі «Теоретичні проблеми перекладу». Автор переконливо показує, що переклад – це «непросто заміна слів однієї мови словами іншої, він пов'язаний з певними перетвореннями, залежними від співвідношення мов».

Що ж до процесу перекладу, він, зазвичай, виглядає так: на початку процесу міжмовної комунікації перебуває джерело інформації, тобто автор оригіналу. Користуючись вихідною мовою, джерело створює мовленнєвий твір, що містить певну інформацію. Реципієнт сприймає отриману інформацію вихідною мовою та, користуючись певними лінгвістичними та екстралінгвістичними прийомами, створює текст мовою перекладу, який має бути повноправною та повноцінною заміною оригіналу. Само собою зрозуміло, що одним із основних факторів індивідуальних особливостей перекладу є сам перекладач. І справа тут не тільки в тих помилках і неточностях, яких він може допустити, ми говоримо про індивідуально-типові якості особистості, такі як соціально-когнітивна сфера (культура, система цінностей, світогляд).

Величезну роль при виконанні перекладу відіграє індивідуальний стиль перекладача, куди входить сильна чи слабка уява, володіння певними лінгвістичними можливостями, експресивний чи медитативний підхід до тексту. До того ж завдання перекладача – показати своєрідність та творчу особистість автора твору, а це неможливо без певної частки емоційної співучасті, співпереживання. І все-таки, незважаючи на безумовну важливість індивідуальних якостей перекладача, він тим не менш зобов'язаний слідувати певним загальноприйнятим принципам перекладацької стратегії. По-перше, розуміння оригіналу завжди передує його перекладу як обов'язкова умова здійснення перекладацького процесу. Іншими словами, перекладач може переказати лише те, що він зрозумів. Другий принцип – «перекладати сенс, а

не букву оригіналу». Це означає необхідність правильної інтерпретації значення мовних одиниць, що базується на попередньому аналізі текстової інформації. Третій принцип полягає у пріоритетності важливих смислових елементів змісту мовного висловлювання, вміння вловлювати його смислову домінанту, що також передбачає аналіз отриманої інформації. Ну і, безумовно, перекладач повинен мати необхідні знання про мову перекладу, на належному рівні володіти граматичними та лексичними нормами рідної мови.

Ще один важливий аспект специфіки перекладацької діяльності висвітлюється у роботах західних дослідників, таких як Ю. Найда та П. Ньюмарк. Вони вказують, що «кожний переклад включає два етапи: аналіз і синтез, як початок і кінець перекладу, що зумовлює необхідність знайти відповідність між планом висловлювання – граматичною та лексичною структурою мов (мови оригіналу та перекладу) – і планом художнього змісту». І, на наш погляд, саме відмінності у співвідношенні цих двох планів визначають домінанту перекладу, яка постає як «конкретний елемент, який перекладач вважає найважливішим у тексті, якому він надає особливого значення у передачі іншою мовою ідеї твору» [6, с. 250]. При цьому домінанта може знаходитися не тільки в тексті, а й залежати від перекладача, для якого домінантою є або твір (у цьому випадку переклад є процесом, спрямованим на виявлення змістовної сторони твору), або сприймає культуру (тут переклад орієнтується більшою мірою на традиції, образи культури читача).

У першому випадку акцент у процесі перекладу робиться на лінгвістичний аналіз текстів (вихідного та перекладного тексту). Наприклад, М. Бейкер у своїй праці "In Other Words: A Coursebook on Translation" зазначає, що останнім часом у галузі викладання перекладу «відбувається зміщення акцентів саме у бік аналізу вихідного тексту, наголошується на важливості розуміння перекладачем іншомовного тексту та авторської логіки його викладу» [2, с.185]; а в другому – скоріше на синтез, орієнтований на узгодження перекладу тексту з нормами мови перекладу, що відображає

завдання міжкультурного спілкування. У зв'язку з цим, саме адекватний вибір домінанти перекладу можна вважати як здатність до перекладу.

Дослідники вказують також на можливість «лінгвокультурного дисонансу перекладу», який може бути зумовлений невмінням дотримуватись прагматичної норми перекладу, що проявляється в акценті не на сенс, а на букву, тобто в буквализмі перекладу» [4, с. 364]. Додамо, що «лінгвокультурний дисонанс» може бути також наслідком акценту перекладача («домінанти перекладу») на суб'єктивному чи культурному сенсі за недостатності лінгвістичного (логіко-граматичного) аналізу.

Переклад та перекладацька діяльність є складними та багатограними процесами, що вимагають не лише ґрунтовних знань мов та культур, але й особливих індивідуально-психологічних характеристик перекладача. Саме ці риси можуть виявлятися не лише в успішності роботи перекладача, але й у його схильності до певного стилю перекладу, типових помилок, виборі «домінанти» перекладу, орієнтації на лінгвістичний аналіз текстів або синтез змісту з культурними сенсами, буквальності перекладу або опорі на екстралінгвістичні компоненти, що базуються на інтуїції та особистому досвіді.

Серед розмаїття класифікацій перекладацьких трансформацій особливої уваги заслуговує підхід відомого американського лінгвіста та перекладознавця Юджина Найди, який розглядає трансформації як формальні та динамічні еквіваленти, що забезпечують відтворення змісту та форми оригіналу в перекладі [10, с. 90]. Найда виділяє три основні типи трансформацій: додавання, вилучення та зміни, кожен з яких має свої підтипи та особливості застосування. Ця класифікація вирізняється чіткістю та практичною спрямованістю, дозволяючи перекладачам ефективно долати мовні та культурні розбіжності між оригіналом та перекладом.

Таким чином, індивідуально-психологічні особливості перекладача відіграють ключову роль у його професійній діяльності, впливаючи на стиль,

якість та ефективність перекладу. Водночас, застосування перекладацьких трансформацій, зокрема згідно з класифікацією Юджина Найди, дозволяє подолати мовні та культурні бар'єри, забезпечуючи адекватність та еквівалентність перекладу. Лише гармонійне поєднання особистісних характеристик перекладача та майстерного володіння перекладацькими прийомами може гарантувати успішність та високу якість перекладацької діяльності в умовах сучасного глобалізованого світу.

До граматичних трансформацій належать:

- дослівний переклад (синтаксичне уподібнення)
 - членування речень
 - об'єднання речень
 - граматичні заміни
- a) заміна частин мови
 - b) зміна порядку слів
 - c) заміна членів речень
 - d) зміна типу синтаксичного зв'язку [9]

До лексичних перетворень дослідник відносить:

- транскрипцію / транслітерацію
 - перекладацьке калькування
 - лексико-семантичні заміни
- a) конкретизацію
 - b) генералізацію
 - c) модуляцію

До особливої групи, на думку В.Н. Комісарова, належать лексико-граматичні заміни, а саме:

- прийом антонімічного перекладу
- прийом описового перекладу
- прийом компенсації

Дана класифікація була відібрана нами з кількох причин. Я І. Рецкер, наприклад, виділяє тільки дві групи трансформацій, граматичні та лексичні. У

його роботі не виділяються окремі підвиди граматичних трансформацій, до лексичних трансформацій належать тільки диференціація, конкретизація, генералізація, смисловий розвиток, антонімічний переклад, цілісне перетворення, антонімічний переклад, і додавання / опущення слів при перекладі, а калькування і описовий переклад він відносить до окремих способів перекладу [3, с.23]. Таким чином, класифікація є менш систематизованою і докладною.

Для того, щоб дійти найбільш правильного варіанту перекладу казки «Три бажання», як і у випадку з будь-яким іншим текстом, необхідно враховувати деякі попередні вимоги, а саме: мета перекладу, місце публікації та тип читача. Припустимо, що мені доручили наступне фіктивне замовлення: перекласти казку «Три бажання» для двомовної збірки іспанських народних творів, яка буде видана для ознайомлення українських любителів фольклору з іспанською народною творчістю. Виходячи з цього, я вирішила здійснити художній переклад казки. Цей вид перекладу «передбачає творче перетворення оригіналу з використанням всіх необхідних виразних можливостей перекладної мови, що супроводжується можливо повнішою передачею літературних особливостей оригіналу».

Інакше кажучи, треба як переказати сюжет і зберегти культурологічні елементи, а й використовувати у своїй художні особливості чарівних казок: традиційну початкову фразу, елементи розмовної промови, приказки, повторення тощо. У той самий час такий переклад ні бути свого роду вільним переказуванням оригіналу; рекомендується дотримуватись вихідного тексту настільки, наскільки це можливо. Але це зовсім не означає, що переклад має бути буквальним, оскільки головною метою залишається передача змісту вихідного тексту у найбільш природній для українського читача формі.

Також дуже важливо, щоб переклад був сприйнятий українським читачем так само, як і іспанський читач сприймає оригінал – лише в цьому випадку мета перекладу буде досягнута. Тому переклад казки «Три бажання», як і вихідний текст, має бути повчальним і водночас розважати читача. Однак

для досягнення останнього не варто додавати у переклад більше емоцій, ніж потрібно - йдеться про переклад вихідного тексту іншою мовою, а не про складання власного твору на його основі.

Щоб уникнути буквальності, необхідно проаналізувати одиниці перекладу різного рівня; це може бути як окремі слова, і групи слів (фразеологізми, прислів'я, абзаци...); після виділення одиниці перекладу (наприклад, фразеологізму) необхідно підібрати його еквівалент українською мовою. Визначний лінгвіст В.С. Виноградов дуже точно визначає поняття еквівалентності як «збереження відносної рівності змістовної, смислової, семантичної, стилістичної та функціонально-комунікативної інформації, що міститься в оригіналі та перекладі» [8, с.113].

Також важливо не забувати, що весь текст від початку до кінця теж є одиницею перекладу, а це означає, що всі одиниці інших рівнів мають бути логічно пов'язані між собою, утворюючи одне велике ціле.

Для іспанських казок відповідно свої фрази, які не багато відрізняються змістом у перекладі від аналогічних фраз в українському тексті.

Era un rey que tenía una hija muy altanera y muy caprichosa. (У перекладі: «Він був королем, у якого була дуже пихата дочка і дуже примхлива»).

Una vez era un matrimonio que no tenía fills. (У перекладі: «Колись це був шлюб, у якому не було дітей»).

Y aquí se acaba el cuento, y como me lo contaron te lo cuento yo. (У перекладі: «І на цьому історія закінчується, і, як мені сказали, я говорю вам»).

Érase una vez un rey y una reina que tenían una sola hija. (У перекладі: «Колись був король і королева, яка мала лише одну дочку»).

Y vivieron toda la vida muy felices y comieron perdices. Y a mí no me dieron porque no quisieron. (У перекладі: «І вони жили дуже щасливим життям і їли куріпок. А я ні. Вони дали, тому що вони не хотіли»)

Y se casaron y vivieron muy felices y los dos hermanos les dieron en las narices. (У перекладі: «І вони одружилися і жили дуже щасливо, і два брати отримали удар по обличчю»).

Se acabó mi cuento con pan y pimienta, y todos contentos. (У перекладі: «Моя історія закінчена хлібом та перцем, і всі щасливі»).

Отже, можна виділити основні сюжетні моменти іспанських казок, що відображають настрої та цінності суспільства:

- дотримуйся норм і живи за встановленими правилами;
- недотримання заборон суворо карається;
- у потойбічний світ можна перейти і повернутися живим лише за супроводу посвячених (чаклунів, шаманів, жерців);
- слова та об'єкти мають магічну силу.

Період написання казок – це період становлення норм, перехід від вільного життя до нормативного, де необхідно робити зусилля над собою. Тобто мета казки – поставити членів колективу перед необхідністю жити за нормами. Хто не хоче відповідати правилам – буде покараний! Можна виділити такі специфічні риси в іспанських казках:

- Сюжет усіх казок – порушення заборони.
- Для того, щоб виправити помилку, необхідно шукати допомогу з потойбічного світу.
- Вхід в інший світ відбувається лише за допомогою жерців/чаклунів/шаманів (вони ж є і упорядниками всіх казок).
- Перебування в іншому світі і вихід з нього загрожує небезпеками.
- Якщо все зроблено за правилами (встановленими тими ж жерцями), все піде добре.
- При переході зі світу земного у світ потойбічний, все перетворюється на свою протилежність.

Казки, як уроки мудрості, які готують дитину до життя у суспільстві. У них містяться всі правила поведінки та велике моральне навантаження. Казки були придумані жерцями суспільства, що ми можемо вивести з ролі жерців та чаклунів у казках.

2.2 Мовностилістичний аналіз перекладу казки «Tres deseos»

Розглянемо деякі іспанські народні казки півдня Іспанії [3]. Необхідно уточнити місце, оскільки до складу Іспанії входять різноманітні території з різною етнічною історією. Андалузька південна територія Іспанії характеризується великим впливом арабської культури, що дісталася Іспанії після тривалого перебування там арабів.

Можна виділити основні сюжетні моменти іспанських казок, що відображають настрої та цінності суспільства:

- дотримуйся норм і живи за встановленими правилами;
- недотримання заборон суворо карається;
- заборони сакральні та дано богами, все оточене магією;
- у потойбічний світ можна перейти і повернутися живим лише за супроводу посвячених (чаклунів, шаманів, жерців);
- слова та об'єкти мають магічну силу.

Період написання казок – це період становлення норм, перехід від вільного життя до нормативного, де необхідно робити зусилля над собою. Тобто мета казки – поставити членів колективу перед необхідністю жити за нормами. Хто не хоче відповідати правилам – буде покараний!

На основі аналізу цієї вибірки можемо відзначити специфічні риси в іспанських казках:

- Сюжет усіх казок – порушення заборони.
- Усі заборони – сакральні, є Зберігачі цих норм.
- Для того, щоб виправити помилку, необхідно шукати допомогу з потойбічного світу.
- Вхід в інший світ відбувається лише за допомогою жерців/чаклунів/шаманів (вони ж є і упорядниками всіх казок).
- Перебування в іншому світі і вихід з нього загрожує небезпеками.
- Якщо все зроблено за правилами (встановленими тими ж жерцями), все піде добре.

- При переході зі світу земного у світ потойбічний, все перетворюється на свою протилежність.

Казки, як уроки мудрості, які готують дитину до життя у суспільстві. У них містяться всі правила поведінки та велике моральне навантаження. Казки були придумані жерцями суспільства, що ми можемо вивести з ролі жерців та чаклунів у казках. Без них неможливо потрапити в інший світ, тільки вони одні знають, як вирішити проблему. Тобто через казки жерці доносили до людей інформацію про поведінку людей, при цьому закріплювали своє провідне становище у суспільстві.

В іспанських казках наголошується на виникненні суспільних норм та їх обов'язкове виконання. Ймовірно, це те, що Вебер назвав «мирським аскетизмом», який остаточно формується у пізніші епохи. Вебер виділяє дві ідеально типові організації економічної поведінки: традиційну та целераціональну. Перша існує з давніх-давен, друга розвивається в Новий час. Мінімізація догматики і ритуалу, раціоналізація життя в протестантизмі, за Вебером, стали частиною процесу «розчаклування світу», започаткованого давньоєврейськими пророками і давньогрецькими вченими і кульмінації в сучасному капіталістичному світі.

Вебер М. наголошував, що «доля нашої епохи з характерною для неї раціоналізацією та інтелектуалізацією і насамперед розчаруванням світу полягає в тому, що найвищі шляхетні цінності пішли з суспільної сфери або в потойбічне царство містичного життя, або в братську близькість безпосередніх відносин окремих індивідів друг до друга».

Дослівний переклад «як у дядька Полайнаса» є дві проблеми. По-перше, слово «тію» в іспанській мові не обов'язково означає споріднений зв'язок – у жаргоні ним можна назвати будь-якого чоловіка; у той час як в українській мові «дядько» використовується, окрім родинного зв'язку, для позначення дорослого чоловіка по відношенню до дитини, що не підходить до нашої казки.

По-друге, транслітерація імені власного «Полайнасу» виглядала б вкрай неприродно для українського читача (хоча він і знає, що перед ним переклад іспаномовної казки); тому, враховуючи, що цей персонаж не відіграє жодної ролі у сюжеті, ми вирішили не згадувати його ім'я, залишивши просто «кум». В іспанському тексті стара описує будинок сусідки окремою фразою "que está en primera vida" (буквально: "перебуває в першому житті"). Цей вислів означає, що будинок був побудований нещодавно, і тому він все ще гарний і міцний.

У іспанському тексті стосовно феї спочатку вживається слово «жінка» («mujer»), але українського читача таке звернення до крихітної феї виглядало б недоречно. І оскільки казка негайно дає зрозуміти, що мініатюрна красуня є чарівним помічником, то ми не бачимо причин, щоб не використовувати слово «фея» для визначення цього персонажа вже з самого початку його появи.

В іспанській фразі «Dejo a la consideración de ustedes» відображена типова для чарівних казок присутність оповідача та слухачів, яку ми вважаємо за потрібне додати і до перекладу. Якщо перекласти дослівно, то вийде вираз «представляю вашій увазі», однак в українській мові воно використовується в іншому контексті (наприклад, в голосових оголошеннях).

«Daba gloria verlas» - фразеологізм, що означає, що один тільки вид (кров'янки) приносив задоволення. Протягом перекладу всієї казки, за неможливістю зберегти всі комічні моменти та висловлювання, місцями було втрачено гумористичний відтінок; тому ми злегка компенсувала цю втрату і обрали більш розмовний український фразеологізм «пожирати очима» як переклад, замість ближчого до оригіналу нейтрального варіанту (наприклад, «кров'янка та була одне диво»).

Іспанська приказка "en el pecado llevas la penitencia" (буквально: "у гріху ти несеш каяття") означає, що людині, яка вчинила якесь злодіяння, у майбутньому все повернеться. Звісно ж мається на увазі, що після цього він пошкодує від скоєного, про що й повідомляє бабуся своєму чоловікові в перекладі.

ВИСНОВКИ

У роботі нами була розглянута важлива проблема, а саме, лінгвістичні і структурні особливості казкового тексту.

В ході дослідження нами були представлені точки зору різних вчених на предмет визначення «казки». Проаналізувавши класифікації казок різних дослідників (Бідерман Г., Гаази-Рапопорт М. Г., Пропп В. Я. та ін.), ми з'ясували, що найбільш традиційною є наступна: чарівні казки, казки про тварин і авантюрно-побутові.

Іспанські казки відрізняються особливим своєрідністю і колоритом і дають уявлення про національні легенди, а також знайомлять нас з багатою матеріальною і духовною культурою Іспанії.

Проведення лінгвістичного аналізу передбачає дослідження літературного твору як історичного факту розвитку соціальної ідеї і громадської конкуренції (тобто літературознавчий аналіз) і аналіз способів застосування неповторних авторських мовних засобів (тобто аналіз стилістичний). Лінгвістичний аналіз ґрунтується на своїх багатогранних законах. Будь-яке слово і знак в тексті несуть певні відомості, які допомагають розпізнавати елементи загального сенсу.

Лінгвістичний аналіз - це дослідження мовних нюансів художнього твору, виявлення сенсу різних елементів мови з метою чіткої та повної інтерпретації тексту.

Іспанська казка як прообраз національного духу та образного мислення народу є самобутнім літературним жанром, а її структурносемантичні та комунікативні особливості є актуальними для дослідження вчених-лінгвістів і донині. У даній роботі розглядаються загальні характеристики іспанських казок як окремого літературного жанру, з'ясовані усі його формуючі основи (формально-структурні, функціональні, когнітивні та комунікативні) та виявлено ключові особливості, які відрізняють авторську казку від народної.

Проведено аналіз композиційної структури іспанських казок та виділено такі композиційні прийоми як актуалізація часової локалізованості, постійної повторюваності казкових подій та раціональної кінцівки твору. Також з'ясовано, що композиційна структура казки залежить від художнього мовлення, художніх засобів, локусу твору.

У роботі досліджено лінгвістичні особливості іспанської казки, а саме використання пареміологічних одиниць у творах даного жанру, у рамках яких існує одинадцять видів паремій, за допомогою яких автор намагається створити текст, який буде мати максимальний вплив на читача. З'ясовано, що авторські паремії є об'єктом цитування читачів, внаслідок чого дані вислови часто стають крилатими.

Ця робота присвячена дослідженню особливостей мови іспанської народної казки. Народна казка як із найскладніших жанрів фольклору дозволяє наблизитися до розуміння багатогранної іспанської культури та самосвідомості іспанського народу.

Культурна спадщина кожного народу є невід'ємною частиною загальнолюдського світового культурного надбання. Найголовніша і найвизначніша риса національної культури - це її дивовижна самотність, неповторність, різноманітність форм та змісту. Культуру будь-якої країни або народу неможливо уявити без тих плодів її і досягнень, які сягають своїм корінням глибоко в минуле і є сполучною ланкою між витокami цього народу чи нації і сьогоденням, збагачуючи різноманіттям фарб людську цивілізацію в цілому. Мова йде про фольклор як найбільш повний виразник народного духу. Насилу піддається обчисленню художня різноманітність фольклорних форм. Але, безперечно, однією з найулюбленіших і найшанованіших є народна казка.

Як предмет вивчення у цій роботі розглядаються різні художні та мовні особливості, що збереглися в текстах іспанських чарівних та побутових казок і дійшли до нас завдяки безперервній усній традиції, а також діяльності іспанських збирачів та фольклористів. В основі дослідження - поетичні, лексичні, синтаксичні, морфологічні, фонетичні та інші особливості мови

іспанських казок та часткове їх зіставлення з деякими романськими та російськими казковими традиціями.

Народна казка як жанр фольклору поєднує у собі риси, властиві кожному фольклорному твору, з одного боку, і особливості, характерні безпосередньо жанру казки, з іншого боку. Крім виділення тих чи інших рис казкового жанру, увага приділяється питанням співвіднесення традиційних та оригінальних елементів у фольклорній творчості, проблемам стереотипності та варіативності у фольклорі, а також питанням історичного співіснування та взаємовпливу усної народної традиції та авторської літературної творчості.

Основна властивість будь-якої мови – бути незмінним носієм національного, глибоко народного початку. Слідом за Гумбольдтом, ми розглядаємо мову як «зовнішнє прояв духу народів: мова народу є його дух, і дух народу є його мовою, і важко уявити щось більш тотожне».

У творах фольклору крім об'єктивної властивості мови відобразити мовну картину світу народу, виявляються особливі її якості, які дозволяють людині проникнути у внутрішній світ попередніх поколінь, відчуті особливості національного світосприйняття, зберегти та передати отриману інформацію майбутнім носіям цієї мови, цієї культури, дати простір уяві та творчий початок.

Особлива мова фольклорного твору, зокрема народної казки, дозволяє "долучитися через слово до багатовікового досвіду народу", адже "під фольклором ми розуміємо те, що створено будь-якою людиною в якомусь місці під впливом традиції, і тому він включає в себе про будь-які прояви традиційної культури".

У фольклорному творі мова - не лише виступає зберігачем картини світу народу, а й несе в собі низку дуже важливих якостей, що дозволяють людині проникнути у внутрішній світ попередніх поколінь, відчуті особливості національного світосприйняття, зберегти та передати інформацію майбутнім носіям цієї мови, цієї культури, дати простір уяві та творчого початку, як це робили його попередники.

Національна специфіка виявляється незалежно від походження творів у тих національних варіантах, які існують у народі. Поєднання таких ознак, як традиційність та варіативність, сприяють міцному закріпленню матеріалу в народній пам'яті, та наявності постійного інтересу до твору, встановленню живого контакту оповідача з аудиторією.

Поетика жанру визначає стилістичні особливості, художні прийоми та творчий потенціал твору, відбиває світосприйняття народу, всю повноту явищ народного життя та побуту. Багато жанрові властивості казок (це відноситься переважно до так званої чарівної казки) беруть свій початок у первісності і перебувають у прямій залежності від найдавніших магії та обрядів.

У казці поєднуються риси, загальні всім фольклорних творів, і навіть, властиві лише їй і що виділяють їх у особливий жанр. Як специфічні риси казкового жанру можна виділити наступні: стислість оповідання, початкова установка на вигадку, відсутність тимчасових і просторових рамок, стислість і однорідність матеріалу, людський і нелюдський вигляд персонажів, часте підпорядкування матеріалу повчальним цілям, особлива мова (найчастіше проза з елементами промови) та інші.

Мова казки має низку характерних рис, таких, як, наприклад, афористичність, наявність традиційних мовних формул, стилістичних прийомів, особливої лексичної та синтаксичної сполучуваності. Іспанські дослідники виділяють також такі властивості казкового жанру: відсутність розгорнутих описів, використання формул мнемотехнічного характеру та повторень (зазвичай триразові повтори), оповідання від третьої особи для надання об'єктивності, невизначена просторово-тимчасова система, відсутність психологізму в описах персонажів та їх вчинків, і так далі. Деякі іспанські дослідники вдаються до визначення "ley" ("закон") виділення найбільш характерних тенденцій, які у більшості аналізованих казкових текстів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Андрієнко Т. П. (2016). *Стратегії і тактики перекладу: когнітивно-дискурсивний аспект (на матеріалі художнього перекладу з англійської мови на українську): монографія*. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, . 339 с.
2. Білоус О. М. (2019). *Перекладознавство: навч. посіб.* Київ: ВПЦ "Київський університет", 288 с.
3. Біляєв О. В. (2016). *Переклад і перекладознавство: Навч. посібник*. Київ: Видавничий центр «Академія». 528 с.
4. Бондаренко О. М. (2017). *Переклад художнього тексту: особливості та проблеми*. Ужгород: Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. С. 112–118.
5. Гонсалес Х. (2015) *Історія іспанської літератури*. Київ: Видавець Олег Філюк. 512 с.
6. Демецька В. В. (2008). *Теорія адаптації в перекладі: автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.16*. Київ. 27 с.
7. Карабан В. І. (2018). *Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми*. Вінниця: Нова книга. 656 с.
8. Корунець І. В. (2008) *Вступ до перекладознавства*. Вінниця: Нова Книга. 512 с.
9. Лановик М. Б. (2006). *Теорія відносності художнього перекладу: літературознавчі проєкції*. Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ. 470 с.
10. Мушніна О. О. (2006). *Граматичні особливості українського перекладу англомовної науково-технічної та художньої прози: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.16*. Київ, 20 с.
11. Ребрій О. В. (2012). *Сучасні концепції творчості у перекладі: монографія*. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна. 376 с.
12. Hurtado Albir A. (2011). *Traducción y traductología: introducción a la*

traductología. Madrid: Cátedra. 695 p.

13. Venuti L. (2008). *The Translator's Invisibility: A History of Translation. London: Routledge. 353 p.*

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ:

14. В. Бусела. (2013). *Українсько-іспанський, іспансько-український словник + граматика: 70 000 слів / під заг. ред. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун». 1136 с.*
15. Diccionario de la lengua Española. (2014). *Real Academia Española. 23^a ed. Madrid: Espasa. 2432 p.*

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ:

16. José María Merino. (2010). *Leyendas españolas de todos los tiempos: una memoria soñada. Madrid: Temas de Hoy. 410 p.*
17. Juan Vernet. (2010). *Cuentos de las mil y una noches. Madrid: Alianza. 422 p.*
18. Marcelino Menéndez Pelayo. (1944). *Leyendas y cuentos populares. Recopilados por. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas. 342 p.*
19. Robles Rodríguez F. (2010). *Leyendas de la Alhambra: cuentos y leyendas de la España musulmana. Madrid: Miraguano. 176 p.*